

An de liende

is een elektrisch Stellingwarfs maondblad
van de stichting Stellingwerfs Eigen (sSe)

Oplaoage: 573 e-adressen
2de jaorgaank, nommer 3
Daotum: 1 meert 2007

Redaktie: Frank de Vries
Piet Bult

Aemels: info@stellingwerfs-eigen.nl
Webstee: www.stellingwerfs-eigen.nl
(Hier vien ie ok et archief van An de liende.)

ISSN : 1872-4108
NUR : 525
SSE : 0703

Verantwoordelikhied m.b.t. et copy- en auteursrecht van instuurd wark ligt bi'j de instuurder.
Copy- en auteursrecht van instuurd wark bin en bliieven van de oorspronkelijke maeker.
De redaktie/uitgever nemt gien verantwoordelikhied veur inzunnen wark!
Et deursturen van dit blad mag alliend zonder veraanderings.
Kiek op de laeste bladziende veur meer spulriegels.

De inhoud van disse maond:

• Van de redaktie	3
• Agenda +	4
• Dri'jekont	5
• Kotte reakties	7
• Over Inzunnen, Homo's en Kliekies	8
• Oorlogsgedichten van Nel	9
• Computers	10
• Wussen jim dat...	11
• Et oge vul op...	12
• Filmbesprekinge	14
• Op naor Zwolle	15
• Veurjaor	17
• Nog meer veurjaor	18
• Stadse logika	18
• Kwakkwak (veur de kiender)	19
• Uut Blesdieke	20
• Oold-ogend, ni'j maekt	21
• Taeltuun	22
• Dichtwark	23
• Seizoengedichten	24
• Deurdaenkerties	25
• Kotte fulieton	26
• Winterreize	27
• De Stellingwarver Biebel	28
• Stelling van de maond	29

Waachten duurt altied lange...

We waachten nog hieltied op gelok-zegen-in-de-bri'jpot...!

(hoera: er komt een gunstige verandering, een oplossing)

Van de redactie

Starke ego's kun deurenneer vaeks mar min over kritiek. Et is dan blikber makkeliker om et gratis abonement op bi'jglieks dit blad op te zeggen as de diskussie an te gaon. Sssssttt.... Lao'we 't d'r mar niet weer over hebben. We hadden disse keer een peer wonderlike stokkies over inzunnen stokken, homo's en kliekvorming. We hebben die drie bladzieden d'r ok mar weer uutscheurd.

De slimste drokte is weer veurbi'j krek as de winter, temeensen die winter van de kelender (of is 't now kelinder?) want aandere het d'r mar amper west. We hebben weer wat rust in 't gat en gaon dan ok mar bliede wat deur.

Et jaorverslag van de stichting is klaor, goedkeurd en staot intied ok op de webstee en we hebben weer een plakken risserveerd op de Berkopermark op woensdagmiddag en aovend 25 juli.

We wollen van 't meitied eins wel es een peer keer een 'Eupen podium' organiseren mar hebben hielemale gien benul as daor eins wel verlet van is dat, dat wiwwe eerst mar es een betien oftaasten. Mit een betien gelok holen we dan in september, oktober en november wel ienkeer in de maond zoe'n 'Eupen podium' mit veurdracht en diskussie? Hier en daor in de verschillende dörpshuzen? Of is d'r aanderewat waor op dit gebied meer verlet van is? Laot mar es heuren, dan regelen wi'j zoks wel (even)...

Mit oons grote vertaelkerwei schöt et goed op. We hebben alle woorden iene veur iene op alfabet onder mekeer zet en gaon d'r now mit et vingertien bi'jlanges. Alle woorden tot en mit de 'J' hewwe onderhaand al naokeken. As d'r aansend gien beslist verkeerde woorden meer in staon is 't allierend nog een kwessie van overlezen en nog es overlezen. Oonze dikke woerdeboeken slieten now nog hadder as eerst. Disse keer dan ok een protte gemierk (of is 't mierkeri'je?) over woorden, woorden en nog es: woorden...

In naovolging van de gedichten van Nel, van in de oorlogstied kree'we ok een oolde schoedeuze mit een perti'jgigen gedichten van drekt nao de oorlog. We moe'n ze eerst allemaole mar es even uutzuken en uutschiften. Daor heur ie in iene van de volgende nommers vast meer over. Eerst disse 'An de liende' mar es even weer deur...

Mit een vrundelike groet van,
Stichting Stellingwerfs Eigen
Frank en Piet

Agenda

Half maart komt et veurjaarsnummer van Kopstôkken ok weer uut. Kopstôkken is een blad mit bi-jzondere verhaelen, prachtige gedichten en aandere mooie bi-jdraegen van liefhebbers van de streeктаol uut Noordwest Overijssel. Kiek mar es op: www.kopstokken.nl

Op **17 maart** is de negende Nederlaanse dialektendag in et kongrescentrum van Lamot in Mechelen (België). Disse dag wodt verzorgd deur de 'Stichting Nederlandse dialecten'.

Op woensdag **21 maart** is d'r een streeктаelaovend op de 'Verhaeleboot' in Zwolle. Zie details in een ommelijnde stok hieronder.

Op vri'jdag **23 maart** is op et Drafcentrum in Wolvege een groots opzet Shanty concert. Zie details in een ommelijnde stok hieronder.

Veur **1 april** kuj' een bi'jdrege veur de Fryske Skriuwerskalinder van 2008 - gedicht of kot verhael in et Fries of een 'besibbe' tael; dus ok in 't Stellingwarfs - opsturen naar It Fryske Boek (IFB). Et thema veur disse kelender is: 'oer it wetter'.

Streeктаolaovund op de verhalenboot in Zwolle

Op Woensdag 21 Meert wordt op de verhalenboot in Zwolle een speciale aovund öll-n veur de streeктаolliefhebbers.

De leden van de skrieverskring, Noordwest Overijssel treden dizze aovund op en lezen veur uut eigen wark. Gedichten zowel verhaelen, ernst en luim wisseld e'naander of.

De deelnemers bin-n Janny Bakker, Genemuiden, Aly Mijnheer, Rouveen, Derk Compagner, Rouveen, Frouk Alice Weys, St Jansklooster, Jan Timmer, Meppel, Riek vd Wulp, Genemuiden, Corry Overmars, Hasselt, Doortje Stam, Belt Schutsloot.

Femmy Woltman zorgt met haar zanggroep Samen Een voor een muzikale onderbreking. Liedties in de Gieterse streeктаol met teksten uut eigen bron.
Het begunt om 20-uur.

Shanty concert, Drafcentrum in Wolvege

Vrijdag 23 maart is er op Drafcentrum Wolvege een groot s opgezet Concert van het Shantykoor De Stuyvesant sailors.

Op het programma staan naast dit optreden nog optredens van een vrouwenkoor bestaande uit de echtgenotes en vanzelf wordt het succes van twee jaar geleden vervolgd met de kinderen van het Shantykoor Van De Toekomst (Opa/pake zeggers van de shantymannen in de leeftijd van 4-12 jr.) Verder de Polski Boys met een vrolijke noot. Na afloop dansen met Cosy.

Kaarten a 7.50 bij de VVV te Wolvege. Het belooft weer een prachtige avond te worden. Aanvang 20.00u.

Secretariaat: P. Bies, Markeweg 24, Blesdijke

Dri'jekont

Weer een opmerkelijk kop in de krant van 5 feb. 2007: "Veel liederen in kerk illegaal". Het artikel is weer zéér eenzijdig. Er wordt alleen maar van hedendaagse liederen gesproken. Volgens mij zijn de rechten van gezangen en psalmen allang voorbij.....

Het journaal van begin februari 2007 komt met "oud" nieuws. Nederland is een controle staat geworden. Burgers worden onder het mom van terroristische dreiging volledig onder controle gehouden. We zijn al te ver heen om dit nog maar enigszins terug te draaien.....

Rouwstoet op de bon. Nu ik zou nog niet dood in Workum begraven willen worden. Parkeerwachters schrijven bonnen uit voor een rouwbijeenkomst in de kerk van Workum. Iedereen moet zich aan de regels houden volgens een woordvoerder en iedereen kan voor zo'n speciale gelegenheid ontheffing krijgen. Waarom dat niet gebeurt is, weet de woordvoerder niet. Zou desbetreffende begravenisondernemer niet bekend zijn met de plaatselijke parkeerverordening? Nee, duidelijk geen "reclame" voor Workum.

Heb ik het al niet eens vaker geschreven? De sterk oprukkende taalverloedering. We gaan in Nederland en andere E.U.-landen ten onder aan dat verrekte Engels. Iemand op de televisie zei terecht hoelang dit nog stand houdt. Wie zegt dat we over- zeg maar- vijftig jaar niet allemaal Chinees praten of schrijven? Natuurlijk hoort het hoogst interessant als je iets in 't Engels zegt of schrijft, maar ik vind het een grote ergernis. Een onderzoek heeft uitgewezen dat de meeste mensen niet eens weten wat zo'n Engelse tekst betekend. Een heleboel woorden kun je net zo goed in het Nederlands zeggen of schrijven. Daar is niets mis mee. In een heel enkel geval is er geen goed Nederlands woord te bedenken. Een mooi voorbeeld woord is het Friese woord "suterich". Dat is in het Nederlands niet goed te vertalen en als je dat probeert, heb je "tig" woorden nodig terwijl dit in 't Fries met één woord kan. Zo zullen er in 't Stellingwarfs ook wel woorden zijn die niet te vertalen zijn. Zomaar even bladeren in een krant levert behoorlijk wat woorden op..... Bijna iedereen gaat shoppen in plaats van winkelen, sale in plaats van verkoop, kids in plaats van kinderen, tickets in plaats van kaarten, song in plaats van een liedje, chart in plaats van (hit)lijst, job in plaats van werk, pup in plaats van jong hondje, office in plaats van kantoor, rail in plaats van spoor, game in plaats van spel, coach in plaats van begeleider, team in plaats van groep, stand-by in plaats van oproepkracht (gezondheid wereld), way, road in plaats van weg, weather in plaats van weer, speed in plaats van snelheid, trace in plaats van route, low in plaats van laag, food in plaats van eten, drink in plaats van fris(drank), hospital in plaats van ziekenhuis, love in plaats van liefde, look in plaats van uiterlijk, trip in plaats van uitstapje. Tjsonge tjsonge we verkwanselen nog eens onze eigen mooie taal.

(Vervolg op de volgende bladziede)

(Vervolg van de veurige bladziede)

Er schijnt in Frankrijk een wet te zijn die dit allemaal verbied en dat zou ook de verklaring zijn voor het tolwegen kaartje waar alleen maar Frans op staat en verder geen enkele andere taal. Nederland zou ook eens aan zo'n wet moeten denken. Doen het kabinet toch nog wat goeds.....

Engels spreken om je in een ander land verstaanbaar te maken is prima, maar beperk het daar dan ook bij.

In RegioNed (een initiatief van alle regionale omroepen) laat een "schietoma" van 80 jaar zien. Een schitterend commentaar van schietoma: "Er mag van alles niets".

Vanaf 10 december 2006 kun je tien regionale omroepen ontvangen. Op RTV-Oost loopt een echte zeep serie: "Van jonge leu en oale grond". Als er één streek in Nederland is waar ik mijn hart aan heb verloren is dat Twente. De omgeving werkt als een magneet op mij. Mooie omgeving en vriendelijke mensen.

Maar er zijn ook wel dingen waar ik me "meunig" aan erger. Het is een soap van Overijssel. Twente is een onderdeel van Overijssel. Maar voor die serie bestaat Overijssel niet. Alleen Twente bestaat. In een aflevering wordt een mooi liedje gezongen (Good te pas) dat een hit is geworden. De cd kun je kopen bij de media markt. Maar niet in de media markt in Zwolle. Zwolle ligt volgens de zeep serie dus niet in Overijssel..... Alleen de media markten in Hengelo en Enschede liggen in Overijssel.....

En dat vind ik dus uitermate "dom". Als je eens weet hoeveel reclame ze voor die serie maken als je dit vergelijkt met "Baas boppe baas", waar eigenlijk maar amper reclame voor werd gemaakt.

Bij TNT-Post is de kolder nu ook toe geslagen. Eerst per januari 2007 maar liefst vijf euro centen (dat is f 0,11) bij de postzegels op en je kunt voortaan geen enkele postzegel meer kopen. Je moet een velletje van tien postzegels in één keer kopen. Voor iemand die maar zelden iets verstuurd met TNT-Post wordt de lak van een brief duur betaald.....

De wrotter

Al wie went is...

Nee, ie hoeven niet te bellen. Wi'j hebben ed wel deur dad d'r een stokmennig d/t-tikfouten in did stokkien staon. Wie de Stellingwarfse spreuketegelties – die we hier eerder al es onder ed vergrootglas legt hebben – ok es mid eigen ogen en in warkelikhied zien wil moet es naor Lindenoort in Wolvege gaon. Daor hangen ze nog ommeraek hewwe heurt...

Kotte reakties

Biebel veur in de Bentley...

Hej ok een stellingwarfer biebel met conollyleer
vur in de Bentley (stiet mooi)

*-red-: Zoks hangt tegen die tied veural van de sponsors of. Zal lichtkaans op zien uterst
Kodiakleer wodden.*

Urker biebelvertaeling...

Op het voormalige eiland Urk in Flevoland wordt er ook een Urker vertaling gemaakt. Hier is nogal wat om te doen geweest omdat men in het Urks geen 'U' kent en daardoor God in het Urks met jou aangesproken zou worden. Iets wat voor Urkers ondenkbaar is.

(Bron: Wikipedia)

Wikipedia krigt hulpe...

Et gaot nog niet hadde mar wel hiel kalm an deur mit de Stellingwarver bladzieden op Wikipedia. Disse kwawwe daor trouwens ok tegen...

Overleg gebruiker: Johan veenstra
Van Wikipedia

Ga naar: navigatie, zoek

Hallo nieuwe gebruiker, welkom op Wikipedia! Ik zag dat je hebt geëxperimenteerd in het artikel United Decor. Ik heb je experimenten weggehaald, en ik raad je aan om voortaan te experimenteren in de Zandbak. Ook raad ik je aan om hulp voor nieuwelingen te lezen, daar lees je hoe Wikipedia werkt en hoe je een bijdrage kan leveren.

(Bron: http://nl.wikipedia.org/wiki/Overleg_gebruiker:Johan_veenstra)

H-woorden...

Disse maond hewwe ok mit een protte woorden ommetiesd die mit de letter 'H' beginnen. Oons oge vul doe ok op et woord 'haandkarre' mit as ienige uutleg: handkar.

Da's mooi vanzels mar d'r is toch ok wel wat meer over 'haandkarre' en dan bi'jglieks over et warkwoord 'haandkarren' te zeggen? Tegen een kerel die krek van de vrouw scheiden is of haost zal, wodt vaeks zegd: Now, dat wodt dan weer 'haandkarren'. Of over een joongkerel die blostert over al die maegies waor hi'j mit ommesleugen het mar niet geleufd wodt: Ae jonge, gao toch 'haandkarren'! En zo kuwwe nog wel even deurgaon want op dat gebied wodt d'r nog al es wat dallie van daon...

(Kiek veur meer Woordeboekegrappen en –grollen in de Taeltuun en et op ien nao laeste blad.)

Over inzinnen stokken, homo's en kiekies...

Hier bin d'r mit opzet 3 bladzieden uutscheurd...

Oorlogsgedichten van Nel

Tot meie plaetsen we van onderduukster Jenny de Jong - schoelnaeme: Nel - iedere keer ien of twee gedichten. In disse gedichten brengt zij heur gedaachten as onderduukster helder onder woorden. De gedichten bin niet eerder in de eupenbaorhied brocht en meugen zonder schriftelik goedvienen ok niet veerder bruukt wodden. Jenny/Nel schreef disse gedichten doe ze onderdeuken zat bij Jan From op De Haule tussen 1943 en '45. From het in feberwaori 2003 van 'Yad Vashem' postuum hier de 'Medaille van de Rechtvaardigen onder de Volkeren' veur kregen.

Weemoed

Waar bracht men U heen, mijn arme volk,
Waarom nam men Uw leven?
Vanwaar toch kwam die donk're wolk,
Wat had gij toch misdreven?

Gij leefde met Uw vrouw en kind
In 't vrije Nederland;
Het volk was U steeds welgezind,
Men was heus op Uw hand.

Maar toen de nieuwe orde kwam,
Was 't met Uw rust gedaan.
Eèn moest toch zijn het offerlam,
Gij mocht niet meer bestaan.

Gij werd verdreven uit Uw huis,
Als opgejaagde beesten.
Men nam Uw inboedel inclus
En het leven van de meesten.

De weinigen die over zijn
Blijven u steeds betreuren.
Wat moest Gij lijden, smart en pijn,
Hoe kon zoiets gebeuren?

Nel

Computers...

Iene druk op de knoppe...

De computer, ik zol em niet graag meer willen missen. Iéne druk op de knoppe en oen email is binnen enkele tellen verzönden en onderweg. Iéne druk op de knoppe en de gegevens staon, naoda-j ze ebt in'evoerd, **goed** in oen computer. Teminste, dat denk ik. Mar misschien is et toch wel niet zo simpel. A-k iets deur wil geven, dan blijkt dat lange niet zo ienvoudig te wezen.

Lest adde ik iemand an de (tillefoon) lijn en vreuge of ze et adres van mien onlangs overleden vader – tiedelijk, vanwege de ofhandeling – wilden wiezigen en op mien adres wilden zette. Et verzoek was al twee maond eerder schriftelijk in'ediend. Met iene druk op de knoppe kon degene die a-k an de lijn wel zien dat et in behandeling was. Allent, d'r waren nog heel veul 'wachtenden' veur mi-j. Et kon nog wel ies een tiedie duren. Ik begriepe ook wel dat wi-j de ienigsten niet bin. Mar, as i-j tóen de adresgegevens ies ad ewiezigd en met iéne druk op de knoppe adde vast'elegt, dan was et toch klaor?

Of de ofdeling zorgtoeslag. Ruum een jaor naor et overliden van mien schoonvader, berichtte deze dat de zorgtoeslag stop ezet werde. En wi-j terugge mossen betalen. Now ad ik vorig jaor januari al ebeld of ze de zorgtoeslag stop wilden zetten. Dat kon zo mar niet in ien keer. Ik mosse geduld emm-n. Gelukkig gaot et in dit geval mar mar ömme twee maond. Toch denk ik dan, a-k toendertied naor de juiste ofdeling was deurverbönden, degene de gegevens adde in'evoerd en dan met iéne druk op de knoppe...

Et computertiedpark, mit al zien veurdelen die et biedt, et deurgeven van gegevens is d'r niet gemakkelijker op'eworn.

*Doortje Stam-Maandag
Belt-Schutsloot*

Adverteensie (i.m.)

As jow pony klaeglik fraenst
breng heur dan naor Ulbe van Laenst
Mien hingst die raekt de juiste snaor
en dekt heur as een keunstenaor

Dekkeri'je 'De Schuine Sabel', Blesdieke

Oplossing van et bruikaseffect

Ien of aandere patjakker mit bulten geld gef 19 miljoen uut as d'r iene mit een goed idee komt om et bruikaseffect te verminderen. Die oplossing is makkelik zat. Morgen gaon we mit z'n allen ien keer minder aosemhaelen, de dag daarop twee keer minder en de dag daarop drie keer minder. Binnen een peer weken is et hiele perbleem oplost. De beloning kun ze op mien rekinge bi'jschrijven.

Wussen jim dat...

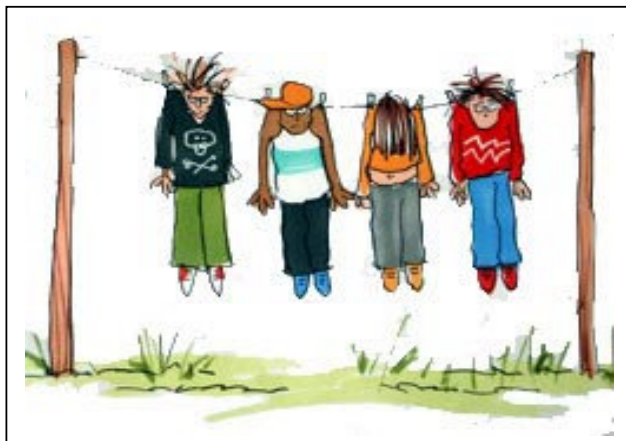
- De regionaole omroepen radio Odrie in Oosterwoolde en radio Centraol in Noordwoolde, zundagsmorgens van 11 tot 12 ure et gezaemelike pergramme Huus en Hiem uutzenden.
- Et Piet Hein Donner (CDA) niks schelen kan as hi'j now op Justitie zit of op Sociaole Zaaken. Hi'j zal et now wel langer volholen want de braandveiligheid in de tehuzen is wel aorig goed.
- D'r een Amerikaanse varkensboer was die onderlest 49 drugsverslaafde vrouwluden om ziepe brocht het. En hi'j disse vrouwluden doe deur et konsumptievleis verwarkte en op zoe'n maniere ze weer an de man perbeerde te brengen.
- Disse vremde maniere om iene of kicken te laoten, de varkensboer toch nog duur te staon kwam.
- De wereld mooi is, mar de meensken niet deugen.
- D'r een "mooie" Friese zaekeman is die de gemiente Ooststellingwarf om 6 miljoen euro schaedevergoeding vraogd omdat de expletaosie van zien speultuun in Appelsche niet naor zien zin uutpakt is.
- De duvel altied op bulten drit.
- Een klein cowboyachtig kereltien in Amerike alles in de wereld naor zien haand wet te zetten. De demokraoten daor wel tégen him stemmen, mar ze moe'n et de hieltied verliezen.
- Dit kereltien in Amerika de stemmeri'je grif wel goed eulied verlopen lat.
- Een hond niks van dollars en euro's hebben moet, mar meensken wel.

Henk de Vries

Ie zóllen ze toch...

Hangjongeren 'An de liende'
een ni'j logo veur dit blad..?

(Mit daank aan Chris Kerkhoff)

Et oge vul op ...

'**Morgen**' van Harmen Houtman van Et Vene uut de bundel 'Weerzien' van 1980 en destieds uitgeven deur de sSr.

Morgen

De dag is nog jong
en had is de wekker
mit een sprong
bin ik bij de stikker
van et koffie-zet-toestel.

Et bedde is waarm
en ik moet warken,
ze ligt in mien aarm,
zol ze et marken,
ze markt et vast wel.

Ik zie heur mond,
zij kan liggen blieden,
ik stap op 'e grond,
ik kon over heur schrieven,
mien lieve Katrine.

't Waeter is lauw
en ik moet me nog scheren
ik drome nog flauw
en ik wil me nog keren
a'k al stao in de kantine.

Harmen Houtman

Kieken we naor et ritme: *ababc* en kieken we naor een peer woorden:

stekker = 1. stekker 2. z. stikker

stikker = 1. spade waarmee men zoden steekt

2. bep. spade van degene die de turf stak, d.i. met een steel met een langwerpig blad van ong. 10 bij 38 cm (naderhand ong. 33 cm)

3. bep. pen waarmee men vaststeekt, vastzet

4. bep. kindervuurwerk: sterretje

Bij dit gedicht zij' daenken: moet dat in de vierde riegel niet 'stekker' wezen? Dat riemt toch beter. Warschienlik hadde de dichter dat ok zo bedoeld, mar vun de uitgever et destieds beter om d'r 'stikker' van te maeken (kennelik meer ofstaand van et Nederlaans, dus geveer Stellingwarfs, hoewel 'stekker' vule meer veurkomt).

(Vervolg op de volgende bladziede)

(Vervolg van de veurige bladziede)

Dit gedicht van Harmen Houtman staot in de bundel 'Weerzien' uut 1980 en het van de sSr et nommer SSR 17 mitkregen. Lao'we die bundel es bestellen willen. Dan kieken we now op de webstee van de sSr en zien: "Harmen Houtman/Weerzien. Gedichten, 48 pag. Euro 5,70. Houtman schrift al dattig jaor naost gedichten ok kotte verhaelen, liedteksten en revuewark. SSR-15 / ISBN 90 6466 020 4."

Hèn..? Nog es in et boekien keken en ja, daor staot SSR 17 mar op de webstee staot et onder SSR-15..!

Wat is hier gebeurd..? Een aander boek uut de SSR-riegel het etzelde SSR-17 nommer mitkregen: "Gerke P. Mulder / De voorgeschiedenis van de Verveningen in Appelsche door de Gezamentlijke Compagnons der Opsterlandsche en Ooststellingwerfsche Veenen en Vaarten. 80 pag. Euro 6,75 SSR-17 / ISBN 90 6466 021 2."

Bi'j de sSr hebben ze wel vaeker muute mit tellen is oons bieken, want nog drie boeken hebben etzelde SSR nommer as een aander boek (*de nummers 11, 62 en 94, mar naoderhaand op de webstee wel allemaole verschillende nummers geven*). Lastig veur meensken die alle uutgiften van de Schrieversronte neffens de SSR-nommering verzaemelen. Tot 100 an toe tellen biekt nog niet iens zo hiel makkelijk te wezen..!

"Peggy Klinkhaemer/Sprokkels en spraankels. Verhaelen en gedichten van de haand van Grietje Hento-Stoker. 96 pag. Euro 5,70
SSR-11 / 90 6466 016 6"

"Fokke van Lute (Middendorp)/Her en der deur et oolde Wolvege. 24 verhaelen uut de geschiedenis van Wolvege vertelt deur Fokke Middendorp. Middendorp schreef wekeliks veur et ni'jsblad Stellingwerf en brocht tal van boektitels op zien naeme op et terrein van de regionaole geschiedenis. Bi'j de prissentaoosie van de herdruk van dit boek in wodde hi'j veur zien verdiensten ridder in de Odder van Oranje Nassau. 160 pag. ok mit oolde foto's. Euro 9,95
SSR-12 / 90 6466 017 4"

"Wube Lamers van de Kuunderwal/Mien wegen bin duustere paeden. Oolde verhaelen uut Stellingwarf. Mit een inleiding van Henk Bloemhoff, mit een inleiding over de volksverhaelen in dit boek van dr. Jurjen van der Kooi, mit tekenings van Sietske A. Bloemhoff en mit een woordelissien. 176 pag.
SSR-13 / ISBN 90 6466 015 8"

"Hendrik Vondeling/Haarm en Maatien. Boerken in goeie en minne jaoren. Et vervolg op Haarm. Eerste drok 2000 exemplaoren. Laeter opneumen in de Haarm Trilogie. 168 pag. Tekenings van H.J. van Veen. De trilogie kost Euro 15,70
SSR-14 / ISBN 90 6466 018 2"

"Harmen Houtman/Weerzien. Gedichten, 48 pag. Euro 5,70. Houtman schrift al dattig jaor naost gedichten ok kotte verhaelen, liedteksten en revuewark.
SSR-15 / ISBN 90 6466 020 4"

"Oene Bult/Eupenings. Een bundel vassen. Mit illestraosies van Dirk Kerst Koopmans. Euro 4,50
SSR-16 / ISBN 90 6466 019 0"

Toch een betien vreemd allemaole...

Filmbesprekinge

Keuningsbarger Cowboys

Theaterversie van film mist bruuerighied en mankeliekens

Fatale cowboy liefde te braaf op teniel

Berkoop. D'r zit een behoorlik risico in et veur theater bewarken van de novelle *Brokeback Mountain* van Annie Proulx. Op et veurste plak vanzels vanwege de verfilming veurig jaor deur Ang Lee, dat een overweldigende film over de peilloze diepte in disse onmeugelike liefde opleverde. Mar ok omreden de novelle een haost verstilte weergaove is, en veural bestaot uut impressionistische netuurbeschrievingen. Bi'j et Stellingwarver gezelschap Keunst naor Kracht het regisseur Karst Berkenbosch niettemin deuzet: hi'j las et boek al veer veurd dat de film uitkwam en wilde daor per se een theaterbewarking van maeken. Hi'j trotseerde veuroordien (kan dat wel zoe'n intiem boekien in et theater?) en verwaachtungen (die film vaalt toch niet te overtreffen). Dit weekend was d'r daoromme in Berkoop een wereldpremière: *Brokeback Mountain* in et theater!

Twie ienzeme cowboys vienen mekeer volkomen onverwaachs in een verboden liefde. Een liefde die de rest van heur leven bepaolen zal; heur huweliken lopen stok omreden altied een onverwaachs verlangen deur heur koolde hatten goest. Daornaost gaon boek en film ok over de angst veur et onbekende; iene van de beide mannen wodt uutaenlik op gruwelike maniere vermoord omreden hi'j toegeft an zien tegennatuurlike liefde.

De film van Ang Lee gaot niet iens zozeer over twee cowboys die inienend homoseksuele gevulens bliken te hebben, mar vule meer wat een inkeld mement (in dit geval een woeste naacht in een te kleine tente) mit een meenskeleven doen kan, in een omgeving die verstard is in zien moreel besef. En over hoe ontoerikend de liefde wezen kan.

In disse veurstelling bin de twee acteurs, Harmen Veenstra en Jacob Jonker, in wezen verteller en personage toegelieke. Ze praoten over lavendelkleurige lochten en roege bargaen en mar af en toe raeken ze in gesprek mit mekeer. Ok in boek en film bin et niet echt jongen mit een vlotte babbel, mar in disse versie bin ze wel hiel arg braaf. De eerste toenadering gebeurt deur et gooien van natte washaanties, de eerste seks wodt hier verbiel deur stileerd tegen mekeer an te kroepen in een peerdedeken.

Om van *Brokeback Mountain* niet hielendal een live luusterboek te maeken, het Berkenbosch in zien regie een peer lieties, mooie videobielden en af en toe een daansien inlast. Mar ok die bin gien bi'jdrege an een theatrale verdieping van et verhael. Nargens wodt et bruuerig, of aangstanjaegend of zwatgallig of zwaor mankeliek – en dat bin toch echt gevulens en stemmings waar aj' in dit geval op zitten te waachten.

Twee lieve padvienders op survivaltocht deur de Knienebargaen – zoks is Keuningsbarger Cowboys van Keunst naor Kracht wodden. Aorig en sympetiek, mar mit wanhopig verdweelde stoere schaophedders het et allemaole bar weinig van doen.

Olaf Berger

Keuningsbarger Cowboys. Keunst naor Kracht in Vestzaktheater Karst Berkenbosch in Berkoop t/m 24 meert.

Op naor Zwolle

Op reize

Wedevrouw Voegeltien Fluitsma – Wiedersma woonde wat achterof in een boerderi'jgien an een zaandpad in Nieksheideroord. Heur huusgenoot Jannus Uterdieken, die as straoter bi'j de gemiente warkte, woonde in een appat verblief d'r naost wat veurhenne een varkenshokke was. Hi'j hulp heur naost zien eigen wark mit et spullegien te bestieren... Ze hullen wat schaopen, een zoolter veur de slaacht, een geite, kiepen en een hokke vol mit poelepetaoten.

Ze wodde de laeste tied krebentig, de bienen wollen niet zo best meer en ze hadde muuite mit ieder keer zoe'n aende fietsen naor et heufdplak. Nao overleg mit de plaetselike smid Haarm bin ze naor een carcenter reden en het ze heur een ni'j 45-km autogien antuugd. D'r mossen nog wat anpassings maekt wodden aanders kon ze et vehikel niet in- en uitkommen want ze was aorig an de maote.

Die anpassings maekten dat Jannus d'r ok nog krek bi'j inpaste mar dat kon gauw want hi'j was mar een aemel kereltien. Op de achterbaanke een stee veur de koelbokse mit daoran een snoertien naor de segrette-anstikker en een peer tuunstoelen.

Intied hadde ze een peer autorielessen neumen en kon onderdehaand goed mit et autogien wodden, ze reed overal henne. An Jan Stik, et buurjoongien die veur schilder leerde, hadde ze vraogd om een voegel achter op de katebak te schilderen. Jannes hadde een overkappinkien bouwd naost et poelepetaotehokke en een klinkerstraotien maekt zodat ze dreuge henne en weeromme kommen konnen tussen et autogien en 't huus. Et was bi'jtieden een hiele dri'jeri'je daor bi'j et overkappinkien dat ze hadde heur eigen maekt om et autogien d'r overhaans in te rieden. Et autogien was een zegen veur Voegeltien en ze tufte wietwaor henne.

Op een mooie dag bin ze tegere ofzet naor heur zuster die achter Zwolle woont. Ze gongen drie daegen, want uutvanhuzers en vis blieven mar drie daegen fris, was heur kenspreuke. Et was nog een hiele uutrissinge want d'r mos nogal wat mit. Twie tuunstoelen veur as ze 's even zitten wollen onderwegens, een koffer vol kleraosie en de koelboks vanzels mit daorin een tree bier veur heur beidend en een schoon slokkien veur Jannus. Heur zuster was van de blauwe knope, dat zodoende. Et paste d'r allemaole krek in. Now zol ze haost et tillefoonboek van Zwolle nog vergeten. Aj' onderwegens 's wat singeliers zaggen koj' an de haand van et straotnaembottien en et huusnummer even in et tillefoonboek kieken wie as daor woonde en aj' een naeme weten kuj' ok over de meensken praoten vanzels.

Op pad richting Zwolle. Ze weren nog mar krek buten Stienwiek en doe zakte et autogien an Jannus zien veurkaante naor beneden en et vehikel begon te slingeren. Voegeltien trapte as een wilde op et ho-iezer en daor stonnen ze, half in de baarm, half op 'e weg. Ze zol uutstappen mar deurd dat et autogien wat schuin ston lag ze in onmacht en kon ze d'r niet uitkommen. Doe Jannus d'r eerst mar es uut en hi'j keek es naor de veurkaante van et vehikel en zag dat ze een lekke baand hadden. Hi'j gong bi'j himzels te raode hoe hi'j Voegeltien d'r uut kriegen kon en hoe hi'j die baand verwisselen mos.

(Gaot op de volgende bladziede veerder)

(Vervolg van de veurige bladziede)

“Aj’ me now es een touw om et lief doen en ie trekken mi’j d’r uut “ zee Voegeltien. Jannus haelde een koetouw achter uut de auto en dee die bi’j heur achter de rogge langes en begon uut alle macht te trekken en doe Voegeltien wat mitgaf en ze nao nog een peer hotties half en half mit de bienen op et asfaalt zat, gong et autogien, an de kaante waor as de lekke baand zat, omhogens. “Stop“ zee Jannes, “zo zitten blieven Voegeltien, dan kan ‘k et viel zo ommewisselen“. Jannus dee et reserveviel d’r omme en in een mum van tied reden ze weer richting Zwolle.

Doe ze in Zwatsluus weren wol Voegeltien d’r uut en even aan de kaant van et waeter zitten. Jannus haelde de stoelen van de achterbaank, et brochien en drinken kwam uut de koelboks en ze zatten op ‘e eerste rang naor de boties te kieken. Nao een posien kwam d’r een boot mit een allemachtige gang anveren en veur ze et in de smiezen hadden hadde een tsunami heur hiele brochien en drinken votspuuld en zels weren ze tot an de kni’jen toe nat. Een peer enten zatten an heur brood te pikken en de keze dreef richting Gietern. Veraldereerd zatten ze de schae te overzien en ze konnen nog krek zien wat d’r achter op de boot ston: KREKWAKWOU. Et natte spul kwam uut en Jannus hadde intied een touwgien spand en daor wodde de natte kleraosie an ophongen want et wol op dat stuit wel werigen. Nao een schoffien gong de reize weer veerder.

Bi’j Zwolle mossen ze over de Iessel en op gegeven mement zaggen ze een bod mit Amersfoort en Apeldoorn d’r op en Voegeltien mende et vehikel zo de vierbaens-diek op. Pattie meensken begonnen te toeten en te zwaaien en ze vreugen heur of waaromme de meensken zo vrundelik tegen heur weren. Ze neumen de ofslag naor Wezep en doe ze haost beneden weren steuf heur een pelisieauto veurbi’j die een stopteken gaf. Now kregen ze ok deur waaromme de meesken zo zwaaiden. Dat wodde een dikke bekeuring en de pelisieman vertelde heur nog dat ze over de oolde iezeren brogge gaon moeten hadden. Ze weren hielendal in de riebeles.

Ze mossen veerder vanzels en Voegeltien gaf een straole gas en et spul gong over de oolde Zuderzeeweg richting heur zuster in Oldebroek. Aovens om eterstied henne ruulden ze de mennige op bi’j heur zuster en ze zaggen heur al bi’j de liende staon te zwaaien. Ze voeskten mittenneer en ze zee dat ze mooi op ‘e tied weren veur et aovendeten. Maendags was et daor de gewoonte dat ze jan-in-de-zak atten. Ze gongen deur et loopdeurtien in de baanderdeuren over de liemen dele et huus in en leuten heur daeplepoffen in de stoel. Hè jong, hè jong... wat een reize!

Walgvoegel

Veurjaor

Veurjaor

Waor dènk ie now an wanneer het veurjaor wordt?

Dizze vraoge stelde ik an een paer bewoners van Zonnewiede, het bejaordenuus in Gieteren. Hierop gaven zowel de 90 jaorige as 82 jaorigen het eerste as antwoord: de sni-jklokkies, de tilozen en tulpen. Bloemen en knöppen an de struken en bomen, dus, dat was veurjaor maar drekt daarop valt het woord: "schonemaeken"

Alle vee in 't laand, eerst de koestal skonemaeken en dan in 't veuruus. Tjonge, jonge wat mos er wat gebeuren. Vars stro in de beddestee, de peulen naor buten en 't beddetiek in de liende, wat overigens ien keer in 't jaor in de waastobbe een beurte kreeg. Alles mos van de kaante. De lege en skone weckflessen die in de kelder stonden kregen weer een waasbeurte en werden in de tuugmaande te dreugen ezet butendeure en in de zonne, want de zonne scheen altied. Overbodige waarken, want wanneer de bonen, de peren, de appelties, de proemen er in d'aarfst weer in gungen werden ze opni-j of-e wössen. Het was et toppunt van schoonheid.

Och, wie zol zich dit niet herinneren die de leeftied van boven de 65 jaor em-m bereikt, maar laot ie now et woord skonemaeken vallen, dan is dat aoste een vies woord.

"Maek ie dan now nog skone?"

Ja, ik maeke skone. Het liekt in benaodering niet op hetgeen vroeger mos gebeuren maar dat is ook niet neudig. Dat was een tied van stroomloze waarksters. Alle stof op de skorsteenmaantel, en rondom de kachel, lag er ook iedre morgen opni-j weer wat mit stoffer en blik mos worden wegaeld. Ja, alles verlangde wel een flinke schoonmaekbeurte wat dan in 't veurjaor mos gebeuren. De stee onder de skorsteen werde roemer want de kachel gung het kaemertie uut en de kachelpupen worden uut-eklopt en skone weg ezet tot 't naojaor.

"Maek ie dan now nog skone?"

Wat docht ie. Alle sponningen en kieren en gatties en richelties ontdoe ik van hetgeen er niet eurt te zitten. En kiek ies hoe smerig het sop wordt wanneer alles een beurte ef ehad. En dat smerige sop, daar bin-k toch zo bliede mit. Et kan mi-j niet duuster genog toekieken. Dat is de erekraans van mien waark al is 't ook allenig maar om mi-jzelf de verzekering te geven dat et neudig tied was. En dan die lekkere geur van greune zepe er ook nog bi-j. Heerlijk!!! Het zet er weer proper uut veur mien gevoel.

"Schonemaeken ? Da-s energie en tied verkwaanseln. Dat doe'k iedre weke."

Dit soort uutspaoken komp zo of en toe tot mi-j.

"Iedre weke," daenk ik dan, maar, daar e-k elemaole gien tied veur. Ik begunne an mi-jzelf te twiefeln, want et begunt er op te lieken da-k eigenlijk een smerige doezerd bin.

Maar... die greunezepelocht dan en dat smerige soppie?

Volgende weke gao-k an de gaank. Alle sponningen, alle kieren en gatties zullen de greunezepedoek veulen, alleen... nee, die paer weckflessen blieven staon, waar ze staon. Daar zet ik strakkies de botterbloemen en de onweersbloemen in. Een mooi boeket, gratis uut de naature. Stiet mooi.

Femmy Woltman-Groen, Gieteren

(Et dubbel-gedicht op de volgende bladziede heurt hier bi'j)

Nog meer veurjaor

Lenteboden

Overal zien wi-j ze staon
De zunnige lenteboden
An alle takken komp weer blad
Ook an de vleeerbos zit al wat
Zelfs hommels bin ekomen.

De botterbloeme

Verwarring? ja dat is er soms
Want ook ik bin geel van kleur
Die aandre is de dotter
En ik bin de botter
Maar geef minstens zoveule fleur

Mien geschulpte bloemenraand
Is kleiner, dat kan-k wel zeggen
Maar ofgunst? nee dat ken ik niet
Ik zinge mien eigen veurjaorslied
Er valt niks uut te leggen

Femmy Woltman-Groen, Gietern

Veurjaorswille

De locht van wiefies waachtend op heur beurt
De staank van varkens in heur ni'je modderpoele
Et gezang van iekmulders in een grieze baord
Et geluud van gruiend grös 't lewaai te boven
Een gevuul van lichte zeden op 'e heide
Een genot van oolde klieden op 'n linnerak

Da's et geluud van 't veurjaor veur mi'j
Da's stille wille in 't heufd, elk jaor opni'j.

Piet Bult

Stadse logika

Iens hadde een boer
Een ofspraoke mit zien moer
Mar een motte wol opiens biggen
En gong d'r mooi bi'j liggen

Behulpzem en bi'jdehaand
Was d'r een stadse rekreaant
Hi'j wol wel assisteren
De boer kon him dan smeren

Doe de eerste bigge verscheen
Verdween ie weer miteen
De motte streelde heur tonge
Mit et vreten van heur jonge

En dat herhaelde zich
Algedurig, big op big
Dat zag opiens de boer
Terogge van zien moer

Laot ie dat zomar gaon
Reup hi'j hiel bekwaom
De oppas kon him wel verweren
't Is een kwessie van cirkeleren

Wat d'r van veuren binnen is gaon
Komt d'r onder et statten weer vandaon

Dedden

Kwakkwak (veur de kiender)

Kwakkwak

Andt ien Kwakkwak zit te skreien
dikke troanen in het rond.
Oehoe snif snuf snef en snott er
valt met plenzen op de grond.

Ach woar is zi-j n liéve moesien
hij is heur al uren kwiet .
Oehoe snif snuf snef en snott er
uren is een hele tied.

O, hij mut heur t'rugge vinden
zonder heur is 't zo alleen.
Oehoe snif snuf snef en snott er
Hij wol det ze weer verskeen.

Rap goat e een endt ien loopm
zuukt achter een polle riét .
Oehoe snif snuf snef en snott er
nog vindt e zien moesien niet .

Snel vertrekt e noar het water
en zöt bi-j een gèle lis.
Snef snaf snof oehoe gien snott er
As det niet zi-j n moesien is!

Corry Overmars, Hasselt

Uut Blesdieke

Een dag veur de kastdaegen van 't oflopen jaor bin 'k mit de vrouw naor de kastnaachtdienst in Blesdieke west. De laeste keer da'k daor veur plechtig gedoe was is wel 18 jaor leden mit een kastfeest veur de kiender. Doedertieden was Antsje Bruins nog hulpkosteres, tegere mit Jan Brouwer. Antsje hadde de toegangsdeuren al waegenwied eupen staon doe Jan d'r ankwam en in iene goeze de kark binnenfietste. Antsje gong over de poiermelk en de kastboom. Die zat vol mit echte branende keersies en Antsje hadde et beheer over disse zaeken. Dat hul o.e. ok in dat ze mit een emmer waeter omme daenken mos dat de boom niet in de braand vliegen zol. Mit een lange bonestok en een spoonze d'r an was ze de huder van de branende keersies.

En et geschiedde onder de preek: d'r was ién keersien haost uutbraand en de hiele toeke van de boom wol haost in de braand vliegen. Antsje greep de lange stok mit de spoonze, prevelde wat, duupte de spoonze in de emmer mit waeter en sleug de kastboom haost naor beneden. Veur de omdebi'j 50 belangstellenden was et een vermaekelik gezicht. De domenee keek vermaenend naor de meneuvels van Antsje en kon et mar amperan verneren. Wat een alderaosie. Mar ze hadde et vuur uut en een ramp veurkommen. Et karkien is al 's eerder ofbraand mar dat kwam deur een peertien sturken die, doe ze in et veurjaor risselvaosies maekten om et nust op odder te kriegien, een branende takke boven de kark verleur. Neffens overlevering was Jan van Tiemen van Jan van Tiemen van Jan van Tiemen van Jan van Tiemen van... doedertieden an 't branen achter de schure... Doe die takke op et rieten dak vul raekte de boel in de braand. Gelokkig gebeurde dit now niet!

Veerder he'k goeie herinnerings an Antsje Bruins. Tiedens en/of veur een begraffenisse of een karkdienst bi'j et luden van de klokke gong ze altied een aentien mit et touw omhogens en hadde ze een hottien de beide bienties van de vloer. En ze bleef kieken wie as d'r veurbi'j kwam as ze daor zo hong want ze was slimme ni'jsgierig. Op een keer in de winter zatten we brune bonen te eten en we zaggen heur an fietsen kommen vanof De Polle in Blesdieke waor ze heur weer inzet hadde veur de gemienschop. Ze gong op huus an naor De Blesse waor as ze op dat mement woonde. D'r ston een beste wiendpoester uut et oosten en ze kon d'r mar kwaollik tegenin kommen. Mien vrouw hadde medelieden met heur en vreug of ze miteten wol en dat wol ze wel. "Hoevule woj' hebben Antsje?", vreug de vrouw. "Vule? Vule gaot op een waegen" zee ze. Ja zovule hadden we niet en ok gien waegen mar ze het wel een bod brune bonen miteten.

Oflopen kastnaachtdienst zat de kark ok mooi vol. Wi'j zatten op twee speciaol risserveerde plakken onder et orgel. Een ure is ok krek lange genoeg op die hadde baanken. De domenee gong mit heur tied mit want ze hadde et over een voerbak in plak van een kribbe. Mar kribbe wodde even laeter wel zongen in een vassien. Niet arg konsekwent mar ja, wi'j weren d'r allierend mar veur vrede op eerde en om een rustgevuul te kriegien in een veur oons zo roezige tied.

Op 14 jannewaori was in datzelde karkien een konsert en wel deur een brassquintet mit o.m. een schoeftrombone, bugel, bas en een hoorn. Jan Pit van Stienwiekerwoold was d'r mit een een leren (doedel) zak mit piepen. Zoe'n ding moej' eerst onder de aarm stoppen en volblaozen mit locht, dan mit de aarm ieder keer een zettien geven en dan op et goeie gattien drokken veur de juiste toon. Neffens Betsie Wallinga speulden ze zo zuver as et zuverste waeter uut de Lende.

Op vri'jdag 9 feberwaori biwwe saemen mit filmmaeker Wolter de Vent langs de Lende lopen en veerd en hebben de flora en fauna en anverwaante verdievedaosie in zien volle pracht beleefd. Jammer dat d'r mar zoe'n 20 man in et karkien zatten waarvan mar 14 Blesdiekigers. De laeste tied wodt d'r een biesterbaorlik groot monster sinjeleerd in Blesdieke en et ridt op drie vielen rond deur oonze kontreinen. Disse zodebemester van Loonbedrief Oosterveld liekt wel wat op een pré-historisch beest en wodt hier en daor al een GIEROSAURUS numd. Et verschil mit et pré-historische beest is dat de Gierosaurus van aachteren spi'jt.

Frank de Vries

Oold-ogend, ni'j maekt...

Oold-ogend, ni'j maekt...

We wodden meerstal deur Jan en alleman anvierterd om - ok in oons schriefwark - mit de mederne tied mit te gaon of die alderdeegst veuruut te lopen. Dwas a'k vaeks bin stel ik veur om es een oold-ogend gedicht of verhael te maeken zoas zoks - jaoren vuuftig? - bi'jglieks:

Siepel

Eens at ik een nog rauwe ui
die reeds was uitgelopen
en toen ik een wijle later
op een zanden ondergrond
met buurman stond te praten
schoot ik ter plaatse wortel.

Tot de oogsttijd aangebroken
heb ik daar moeten blijven staan
toen heeft men mij dan losgestoken
en kon ik huiswaarts gaan
mijn lieve vrouw en kinderen
hadden mij zeer wel gemist.

En of ik nog was toegenomen
want gewoonlijk is het zo
men stopt één in de grond
die krijgt een handvol kroost
men heeft mij danig onderzocht
maar kleine uitjes vond men niet.

Was het te droog of eerder nog
een veel te nat seizoen geweest
de bodem zacht of juist te hard
te stenig of geen kalk of mest
de weerman had nog zo gezegd
dat het een goed jaar zou worden.

Mijn kleintjes waren wel gekomen
maar ik heb hen heel diep verstoep
hoe dat zo droef heeft kunnen lopen
het antwoord heb ik maar zelf gegeven
teleurgesteld moest ik bekennen dat ik
niet aan hun traân heb kunnen wennen.

Piet Bult

Maek ok es een oold-ogend mar ni'jmaekt gedicht...

Taeltuun

Kiek veur nog meer taeltuun disse keer ok es op de op ien nao laeste bladziede bi'j De Stellingwarver Biebel over oons gefrossel mit woorden as: 'erbarmelijk' en 'gespuis'.

Vuuf wat minder bekende woorden uut et Stellingwarfs Woordeboek:

- anpongen** = slordig dichtnaaien
- anrabbelen** = veel en druk praten
- anpochelen** = voortdurend *pochelen* (*pochelen* is: *hard werken*)
- anpierken** = aan komen lopen met een kruiwagen met piepend wiel
- anred** = in *zels anred* zelfgemaakt, gezegd van stoffen voor kleding enz.

Ra, ra, raar...

'Hongerstaeker' en 'hongerstaeking' kommen beide wel in De Dikke Bloemhoff veur.

Dat prachtige Stellingwarfs Woordeboek kent ok wel et lemma 'hoerejaeger' mar et warkwoord 'hoerejaegen' niet. Wie kan oons vertellen wat een hoerejaeger dan dot..?

We zuken...

In et Nederlaans kennen we 'motiveren' vs. 'demotiveren'.

In et Stellingwarfs kennen we 'anvieteren' mar gien 'devieteren' of 'ontvieteren', of zoks. Mar hoe moe'we dat 'anti-anvieteren' dan numen in geef Stellingwarfs...?

De mooiste...

De mooiste tikfout an now toe kwawwe tegen we op bladziede 505 F-K. Daor zaggen we een echte 'iewige cirkelaosie' (vicieuze cirkel):

jaorkelender zie: jaorkelinder

en bi'j

jaorkelinder zie: jaorkelender

Waor wodden jaors de meersten van verkocht..?

Bi'j et lemma 'jaorkelender' wodt dus verwezen naor et lemma 'jaorkelinder' en dat staot d'r ok wel gewoon in, 'jaorkelender' niet.

Even veerderop in datzelve dikke boek staot liekwels ok een lemma 'kelenderjaor', liekas 'kelender' en kelenderblad. Now is et bliekber gien kelinder meer mar toch weer een kelender wodden. Oons allemaole liekegoed vanzels mar we zien in de gauwighied zoe'n verschil niet tussen jaorkelinder en kelenderjaor.

Dichtwark...

Mien dialect

Mien dialect zit me goêd in 't bloêd.
Jao, 't zit mien in m'n hêlle donder.
Ik hoû echt van mien mojje dialect.
En érlek gezét, 'k kan nie goêd zonder!
En dus za 'k 't alzeléve trouw zien
En 'k zal 't m'n léve lang ok bliêve praote.
Mien Lând van Kuuks vergéét ik noit
Daor kund' oe rùstig op verlaote!

Chris Kerkhoff

Levenspad

De Duustereweg tussen
Oosterwoolde en Makkinge
ligt d'r hiel zunnig bi'j.
Gien smerige klute stront
Lat mi'j op mien fiets utglieden.

De weidse Bultweg tussen
Appelsche en Langedieke
ligt d'r blaekend mooi bi'j.
Zonder op mien trappers te staon
gao'k kalmpjesan veerder.

De lange Heufdweg tussen
de Haule en et Hoornsterzwaog
ligt d'r driegend en somber bi'j.
Gien zunnestraol of heldere locht
lacht mi'j op et klinkerpad toe.

En mien levenspad tussen
Geboortedörp en Starvensdörp
ligt d'r hiel veraanderlik bi'j.
Duusternis en tegenwiend, mar ok
blaekende lochten en zunneshien.

Anne Bult

Bedrog

'k Zag heur kommen
jong en mooi,
doe 'k heur ansprak
was mien droom veurbi'j

Dedden

balgevuul anno 1957

et eerste kontakt
mit de voetballeri'j
maekte geliek
onvergetelike
indrok
op
mi'j

in de pauze
van de wedstried
trapte et volk
wat tegen de balle
die veter onder
op zesjaorig
droomheufd
daele kwam

et gat
waor as ik
in stapte
zo putdiepe
da'k veurover klapte

eerste kennismaeking
mit de balle
daegenlang
was mien heufd
d'r nog vol van

Theo van de Bles

De Valk

Ik zâg 'ne mojje groête valk
Die viêt um ziene nést te bouwe
gén stenen of beton en ok génne kalk
Die viêt wa mos, wa stökskes en wa talk
"Ik vat niks zwaorders in mien klauwe,"
zén de valk, "want dan val 'k."

Chris Kerkhoff

Seizoengedichten

Seizoengedichten

We hebben besleuten om et jaor rond gedichten te vraogen die van doen hebben mit et seizoen, haast, winter, meitied/veurjaor en zoemer. We willen et hiele jaor deur dus graeg gedichten kriegen die mit de seizoenen van et jaor te maeken hebben. We bin onderhaand al mit de haast uut aende zet en de eerste wintergedichten biwwe ok al tegenkommen. Ankem jaor drekt nao de zoemer wodden ze allemaole nog es plaetst in een speciaol ketern van dit blad en holen we een stemronde veur een anvierteringspriesien.

We lopen ok mit de gedaachte omme om (mar dan alliend) van de Stellingwarver gedichten een bundel te maeken en in drok uut te geven. Insturen van gedichten kan altied van alle seizoenen deurenneer. Tegen de tied dawwe genoeg hebben overleggen we mittenneer over et maeken van zoe'n bundel 'Stellingwarfs, et jaor rond'.

Zoemer

Gruun is't grös onder mien voeties.
Gruun bin de boomblatties in mien haanties.
Gruun roeken de bloemegies in mien neusgatties.
Hier kuj' vanof hiel jong iedere zoemer van op an.

Scharp is mien kattien en waekzem mien hontien.
Huppelig lopt mien geitien en stokstief staot mien schaopien.
Snoevend rokt mien knienegien en sjilpend wipt mien voegeltien.
Hier kuj' as opgruuiend kiend elke zoemer van op an.

Mooie praoties, bliede gezichten en rempende moppen,
Waeterige ogen, dikke boeken en hadde koppen,
Blauwe kielen, zwatte jurken en griezende haorvlokken.
Hier kuj' laeter elke zoemer niet meer liekegoed tegenan.

Koolde, natte zoemers en hiete, dreuge zoemers,
Bliede, goeie zoemers en droevige, slechte zoemers,
Liekwichtige, rustige zoemers en onzekere, aktieve zoemers.
Hier kuj' inkeld ofwaachten; kuj' zels niet iens tegenin gaon.

Wat husies, boompies en besies ik mi'j ok eigenmaeke,
Wat praoties, toestanen en zoemers ik ok mitmaeke,
Tot op leeftied vien ik in dit vorrels jaorgetiede mien vermaek.
In iedere zoemer van 't leven kuj' d'r van alles in uuthaelen.

Deurdaenkerties

As een vrouw heur man verlöst,
Verlöst ze heur echtgenoot
As een man zien vrouw verlöst,
Zit hi'j warkelik in nood

Riekdom zi'jt
Aarmoede oogst

D'r bestaot een dudelik verschil
Tussen beschaefd en begaefd

Een karakter is slechts 'n stukje ziel
Hoe ouder de ziel,
Des te meer karakter

Mensen die iets geven
Hebben iets

Men praat over zichzelf
En redeneert over 'n ander

Somstieden leef ik onveurzichtig,
Hiel veurzichtig

Einte Sloomstra

Kotte fulieton

Wat veurof gong: Vrouw Bakker hadde et kaortien uut de supermark mitneumen mit mien vraoge om een peer ure hulpe bi'j et hemmel- en nettiesholen van mien huus. Ze kwam vot-en-daolik mar even langes om de boel te bepraoten. We zitten an de keukentaofel te praoten en...

As ze lieke rap was mit de stofdoek as mit de mond ...

"Zuwwe mar even deur 't huus om te kieken wat d'r allemaole krek daon wodden moet?" besleut vrouw Bakker heur verhael waorin ze de hiele femiele, de buurt en et belbedrief waor ze zo now en dan warkte al even bi'j langes west hadde.

"Jow hebben gien dieren in huus, begriep ik, want dan ha'k et al reuken vanzels. Ik hebbe toch zoe'n hekel an een warkhusien waor beesten ommelopen. Overal en altied van die haoreboel en dan kan 't ok nóg vule slimmer. Now ja, een gooldvissien in een koeme dat haort niet zo slim vanzels. Daj' roken gefit ok een protte smerigte mar dat he'k altied nog liever as honnen en katten. En dat ziej' toch een protte heur, een hond of een katte bi'j een staonde man alliend. Och, en ik rook zels ok wel es een sigerettien mit heur. Et meest veur de gezelligheid, want ja, we weten vanzels allemaole wel dat et eins niet goed is, al dat gerook. Mar ien of twee sigretties kan toch haost gien kwaod, liekt mi'j."

We kwammen zuver toegelieke in de bieten om et huus mar es even deur. Ik leup veur heur uut naor de veurkaemer en begon hadde-op te bedaenken wat daor zoal eins daon wodden mos.

"De raemen, de veensterbaanken, de kussens zullen wel es uut de stoelen en even uitklopt wodden moeten. Et buro is een verhael appat want daor he'k vaeks een protte pepierderi'je op liggen wao'k wies mit bin. Et buro maj' haost niet an kommen of ie moe'n al hiel veurzichtig mit die pepiereboel te wark gaon. De peer schilderij'gies en foto's van de beide kiender zullen ok wel es even optild wodden moeten en hael d'r es een stofdoek onderdeur. Now ja, en de koekoeksklokke is ok zoe'n mal stofnust mar ja, ie begriepen wel, een oold stok uut de familie. Et stofzoegeren doe 'k meerstal zels wel mar aj't neudig vienen dan kan dat ok gien kwaod vanzels. Dan gebeurt et ok es een keer goed."

Zonder wat te zeggen leup ze aachter mi'j an weer naor de keuken toe. Ik leut heur op heur gemak nog mar es even flink rondkieken en begon doe opni'j an een hiele opsomming.

"De keuken is mi'j haost et slimste. Daor he'k vaeks de meeste muuite mit om die een betien an kaant te holen. Want ja, as kerel smeer ie et vaeks van 't iene plak naor 't aandere mar ie kriegende boel now nooit es warkelik goed schone. Ik mag graeg wat bakken en braoden en bin ok niet vies van wat frituren mar et sputtert en spattert toch ok altied alles d'r onder, de tegelties, de kookplaete, de waezemkappe en gao zo mar deur."

Vrouw Bakker hadde een scharp inzicht en wol graeg alles weten.

"Ma'k wel even een laegien eupentrekken?" vreug ze, wiels ze ok drekt mar et rommel-laegien van et aanrecht eupentrok.

"Now, ik moet zeggen, ik hebbe 't wel es slimmer zien. Zuwwe ok nog even boven kieken?" Ik gong veur heur uut de trappe op want dat schient zo te heuren. Altied laoj' een vrommes veurgaon mar de trappe op, dan gaot een heer veur, en somstieden bin ik krek een heer. De peer draoden spinnerag om de laampe van de overloop henne had ikke al daegen niet zien. Zi'j zag ze wel, kon 'k wel weten.

(Gaot aandere maond veerder...)

Winterreize

*"Ma'k jim een cyclus van zwaarmoedige gedichten heuren laoten?
Ik vien ze mooier as alle aanderen en bin d'r wis van dat jim ze ok hiel aorig vienen zullen."*

Iene van de hoogtepunten uut de
meziek-literatuur die deur de jaoren et
meerste indrok maekt het is de cyclus
van 24 gedichten

Winterreise

van Wilhelm Müller (1794-1827), op
meziek zet deur Franz Schubert (1797-1828)

Veurige maonden hawwe de eerste riegel van de 24
gedichten. Disse keer et vuufthende vas.

Die Krähe

Eine Krähe war mit mir
Aus der Stadt gezogen,
Ist bis heute für und für
Um mein Haupt geflogen.

Krähe, wunderliches Tier,
Willst mich nicht verlassen?
Meinst wohl, bald als Beute hier
Meinen Leib zu fassen ?

Nun, es wird nicht weit mehr geh'n
An dem Wanderstabe.
Krähe, laß mich endlich seh'n
Treue bis zum Grabe!

De kri'je

Een kri'je was mit mi'j
tot de stad uutrokken,
het tot vandaege de hieltied
om mi'j henneveugen.

Kri'je, wonderlike voegel,
wi'j' niet bi'j mi'j weggaon?
Daenk ie, al vlogge as buit
mien lichem an te pakken?

Now, et zal niet lange meer duren
da'k hier nog ommelope.
Kri'je, blief mi'j uutaendelik
mar trouw tot an et graf!

Aanderemaond in disse riegel: **Laeste hoop** (*Letzte Hoffnung*)

De Stellingwarver Biebel

We vraogen oonszels wel es of as d'r op 't heden eins wel aanderen binnen die et prachtige Stellingwarfs Woordeboek van Henk Bloemhoff (mar ok wel andere woordeboeken) meer bruken as dat wi'j dat doen. Tsja, en aj' daor dan daegeliks bladziede veur bladziede in omme zitten te pluzen dan koj' wel es wat tegen vanzels, zoas disse laestdaegs. We mossen de goeie schriefwieze weten van de vertaeling van 'erbarmelijk' en wat zie' we dan:

in et Haandwoordeboek: **arbarmelik** = gewoon goed: erbarmelijk mar...
in et dikke Woordeboek: **arbarmelik** = zie: erbarmelijk mar ok...
in et dikke Woordeboek: **erbarmelik** = gewoon goed: erbarmelijk

Awwe dan ok schrieven en konterleren mit et HaandWoordeBoek dan is 'arbarmelik' gewoon goed. Awwe et dan laeter nog es naokieken mit de 'Dikke Bloemhoff' d'r naost dan is dat 'arbarmelik' hatstikke verkeerd want et moet 'erbarmelik' wezen. Mar ja, et Haandwoordeboek is weer laeter maekt as de 'Dikke', dat zol et dan toch 'arbarmelik' wezen moeten...? D'r is in zokke gevallen dan ok mar iene uutweg: we vraogen de ienige echte woordeboekemaeker Henk zels even en dan komt et altied weer goed.

In Job 16:11 staot: “God levert mi'j uut an et **gespuis**, hi'j geft mi'j over an de goddelozen.” of in de NBV: “God levert me uit aan het gespuis, hij geeft mij over aan de goddelozen.” Bi'j 'gespuis' staot in de NBV de antekening: 'de jongen'. Dat 'gespuis' staot niet in oons Woordeboek. 'Gespuis' kowwe wel tegen onder et lemma 'janhaegel', dat et zol “God levert mi'j uut an janhaegel” wodden kunnen. Mar ie heuren et domenee van zien kaansel of al zegen zeker: “God levert mi'j uut an Jan Haegel.” Awwe in die kärke zitten zollen dan zowwe drekt overaende kommen en de domenee vraogen: “An wie wodt hi'j uutleverd zegen jow?” De Van Dale nuumt 'janhagel' trouwens 'het gewone volk'. Onder et lemma 'tuug' kowwe et 'gespuis' ok nog es tegen: gespuis, rapalje. Dat 'rapalje' komt in de Van Dale weer niet veur, wel as 'rapaille': gepeupel, tuig. Toch es bi'j Bloemhoff kieken onder 'repallie' of zoks en verdomd, 'repalje' staot d'r wel in as: schorem, repalje, schorremorrie. We begriepen d'r now dan ok niks meer van. Et zal dan ok wel een jonge west hebben uut et gewone volk die Jan Haegel hiette en tot et schorremorrie van de maatschoppi'je rekend wodde, zol 't zo niet?

Biebelvertaelen... beginne d'r niet an..!

Now, bi'j'm weer hielendal bi'jpraot mit wawwe tussen et gewone wark deur, daon hebben en an 't doen binnen.

Tot de andere maand mar weer.

f&p

Stelling van de maand

Ie kun beter een hieleboel van een klein betien ofweten as een klein betien van een hieleboel

Wi'j' reageren op disse stelling of wi'j aanders wat An de liende hangen...? Dat kan in 't Nederlaans, et Fries of – bi'j veurkeur – in 't Stellingwarfs. Veur de aorighied mag et vanzels ok nog wel es wat een aander taeltien wezen. Et gebruik van niet-Stellingwarfse bi'jdregen wodt trouwens wel een betien in de haand holen. Opsturen naor: info@stellingwerfs-eigen.nl

Et archief van dit maondblad kuj' vienen op www.stellingwerfs-eigen.nl

Aj' dit blattien niet meer in je aemelbusse hebben willen of weej' nog iene die 't misschien ok (graeg) lezen wil, doe dan mar even een berichien naor info@stellingwerfs-eigen.nl

Et is de bedoeling dat iederiene die wat te schrieven het (een appatte tekening of foto mag ok), dat opsturen kan (in Word-fermaat) en dat et dan zonder vorm van redaktie altied en zonder korrektie(*) plaetst wodt. Altied, wil in dit geval zeggen, ja altied, behalven as et bi'jglieks vluken, schellen, raozen, tieren of dat soorte van rarighied is zoas dat in de daegelikse ommegang mit mekeer ok niet gebrukelik is. Mar et moet - an de aandere kaante - wel wat lieden kunnen... Een betien reklame, bi'jglieks je eigenmaekte sjem anpriezen of je bedrieff gewoon es in de kiekerd zetten, kan ok mar et moet vanzels niet alliend een adverteensieblad wodden.

() Aj' liever hebben dat de roegste schrieffouten d'r even uuthaeld wodden dan moej' dat even angeven.*

Et is de bedoeling dat alleman kaant-en-klaore stokken of stokkies opstuurt. Et ienige wat de redaktie d'r an dot is et in- en annenneer plakken, wat deengies in rebrieken bi'jenneer zetten, et iedere maond as aemel rondsturen en et as archief op internet beweren en daor ok beschikber maeken om een nommer naor je toe haelen te kunnen (downloaden) as een dokement in DOC- en PDF-fermaat. De voertael is Stellingwarfs (vanzels) mar Fries, een stokkien Nederlaans of een aandere - veur oons - leesber taeltien mag ok wel een keer. As et mar wel raekvlakken het mit wat d'r op tael- of kultuurgebied leeft in Stellingwarf.

PAS OP: Iederiene stuurt veur 100% eigen verantwoordelikhied wark in..! Dat gelt liekewel inhooldelik as veural ok mit et oge op auteursrechten...! De redaktie/uitgever nemt hier giener-tied verantwoording veur mar schoeft die deur naor de instuurder. De grootte van een dokement het binnen roeme greenzen, gien beparking.

Mittenneer en veurenneer

* Aende *